

Uplatnění konceptu

SMART Česko
a SMART řešení

Ratměřice

SMART STRATEGIE

obce Ratměřice
2023 - 2027

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SMART Česko

SMO
SMART MĚSTĚ A VENKOVSKÉ KOMUNITY

Obsah

1. Úvod strategie	4
2. Analytická část	5
2.1. Dobré vládnutí	6
2.1.1. Vymezení řešené oblasti.....	6
2.1.2. Popis současného stavu	7
2.1.3. Shrnutí	8
2.2. Financování	9
2.2.1. Vymezení řešené oblasti.....	9
2.2.2. Popis současného stavu	9
2.2.3. Shrnutí	10
2.3. Energetika	11
2.3.1. Vymezení řešené oblasti.....	11
2.3.2. Popis současného stavu	12
2.3.3. Shrnutí	15
2.4. Odpadové hospodářství	16
2.4.1. Vymezení řešené oblasti.....	16
2.4.2. Popis současného stavu	16
2.4.3. Shrnutí	19
3. Priority a cíle	20
3.1. Dobré vládnutí a jeho financování	20
3.1.1. Priorita 1: Dobré plánování a rozhodování.....	20
3.1.2. Priorita 2: Modernizace a odolnost obecního úřadu, obce a regionu	22
3.2. Energetika	27
3.2.1. Priorita 1: Strategie, koncepce a plánování při zásobování energií a při zvyšování soběstačnosti v území.....	27
3.2.2. Priorita 2: Snižování spotřeby energie a zvyšování energetické soběstačnosti	29
3.3. Odpadové hospodářství	31
3.3.1. Priorita 1: Důsledné předcházení vzniku odpadu.....	32
3.3.2. Priorita 2: Zodpovědná separace odpadu	33
4. Seznam zkratk a definic	36
5. Relevantní zdroje informací	38

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SMART Česko

S M Ő

SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

červen 2023

Zpracoval:

Mgr. Viktor Liška

1. Úvod strategie

Obec Ratměřice leží v jižní části středočeského kraje v České republice na silnici II. třídy 60 km od hlavního města Prahy. Spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností Votice, okresu Benešov. Rozloha obce je 954 ha a na počátku roku 2022 zde žilo 302 obyvatel s průměrným věkem 41,2 roku ve 109 domech z celkového počtu 156 domů. Obec je rozdělena do dvou katastrálních území a tří místních částí – Hrzín, Ratměřice a Skryšov.

Velkou předností a pýchou Ratměřic je jejich poloha v krajině na pomezí Chráněné krajinné oblasti Blaník a přírodního parku Džbány- Žebrák i množství zeleně v intravilánu obce. Okolní krajina má zemědělský charakter s tradicí pěstování obilovin a píce. V regionu není rozvinutý průmysl a díky tomu si krajina udržuje svůj, romantický charakter s rázovitými vesnicemi a samotami, romantickými potoky a rybníky, upravenými remízky, lesy, poli a loukami a v neposlední řadě oduševněnými kostelíky, kapličkami a křížky.

Tvorba SMART strategie navazuje na dlouholetou koncepční činnost devítičlenného zastupitelstva obce, které je koordinátorem hospodářského i společenského života a úzce spolupracuje s výbory občanských spolků v obci.

Kontinuita a rozvoj obce Ratměřice je založena na dobré znalosti vlastní historie a tradice, sociální angažovanosti členů venkovské komunity, bohaté činnosti místních spolků, vytváření podmínek pro podnikání a bydlení, zvyšování turistické přitažlivosti místa i spolupráci v rámci regionálních korporací jako jsou Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Voticko, Místní akční skupina Votice a organizace destinačního managementu Kraj blanických rytířů.

Výsledkem těchto přístupů bylo vítězství obce v celostátním kole soutěže Vesnice roku 2010 a poté získání titulu Vicemistr Evropy v soutěži Evropská cena obnovy venkova 2012 s mottem Na stopě budoucnosti.

Strategie dalšího rozvoje je zakotvena v Územním plánu obce a Plánu rozvoje obce. Oba dokumenty byly aktualizovány za aktivního přístupu a zapojení širší veřejnosti. V současnosti je ale plán rozvoje obce zpracován pouze do roku 2022. Obec má zpracovanou Analýzu zranitelnosti z roku 2017, v rámci ORP pak i Územní studii krajiny. V roce 2021 obec vyplnila dotazník KFC - Klima Fit Community /Klimaticky Příznivá Obec, který vznikl s cílem hledat bariéry, aktéry a možnosti řešení (obec x legislativa, starosta x státní správa) pro naplnění vize, která odpovídá Green Dealu EU.

Oblasti, na které se strategie zaměřuje jsou Energetika a Odpadové hospodaření. Těmto oblastem se strategické dokumenty obce věnovaly prozatím pouze sporadicky. Současná situace na trhu s odpady a energiemi i globální výzvy k nim vyžadují koordinovaný a inovativní přístup i v malých obcích.

2. Analytická část

Vývoj obyvatelstva obce:

2022	2021	2020	2018	2016	2014	2012	2010	2008	2006
302	297	303	299	287	295	272	260	255	246

Z uvedeného přehledu vyplývá, že počet obyvatel se za posledních 15 let zvýšil o 56, což je dáno dobrou polohou Ratměřice na komunikaci II. třídy č.150 s dobrou dopravní obslužností v rámci integrované dopravy Středočeského kraje a dobrou dojezdností do větších sídel včetně hlavního města. Dalším faktorem je strategický přístup obce k vytváření podmínek pro stavbu rodinných domů k trvalému bydlení.

V současnosti zastupitelstvo obce připravuje již třetí etapu zasíťování stavebních pozemků. V letech 2004 – 2010 jich vzniklo 13, v letech 2012 – 2020 dalších 14 a na 93% z nich stojí nové rodinné domy.

O zájmu lidí bydlet v obci svědčí i naplněná kapacita (22 dětí) mateřské školy, která byla po letech nezájmu znovuotevřena v roce 2007 s 13 dětmi.

Ratměřice jsou plynofikovány, obec vlastními prostředky provozuje vodovodní síť s modernizovanou akumulací a úpravnou vody i kanalizaci včetně přečerpávací stanice. Kanalizační řad je napojen na v roce 2017 modernizovanou a dostatečně

kapacitně vybavenou čistírnu odpadních vod. Obcí prochází optický telekomunikační kabel umožňující kvalitní datové připojení. Internetové připojení dále zajišťuje svými vysílači společnost Wifcom.

Funkci občanské vybavenosti plní v současné době obecní úřad, mateřská škola, dětské hřiště, sportovní areál, hasičská zbrojnice, farní kostel sv. Havla, komunitní prostor s výdejem potravin a veřejnou knihovnou a soukromá hospoda se sálem pro společenské akce. V soukromém vlastnictví je také resort Zámek Ratměřice s restaurací a hotelem.

Základní příjem obecního rozpočtu je výnos z rozpočtového určení daní. Jeho vývoj je následující:

Příjmy daní ze SR

	2019	2020	2021	2022
FO	1 167 524	1 099 965	1 018 720	897 216
PO	991 434	807 612	1 156 427	1 353 255
DPH	2 231 781	2 214 335	2 586 318	3 071 673
celkem	4 528 743	4 247 477	4 761 465	5 581 527

Dalšími příjmy v roce 2022 bylo 479 000 Kč z daně z nemovitosti a 254 000 Kč jako příspěvek na státní správu. K tomu získala obec 4 760 000 Kč jako dotační příspěvek na infrastrukturní rozvojové projekty a 1 500 000 Kč získala za platbu vodného a stočného, vlastní hospodářskou činnost a další služby.

Oproti tomu jsou aktuální mandatorní výdaje obce kolem 3 500 000 Kč. Obec splácí úvěr u České spořitelny, kterým vyřešila možnost nákupu pozemků určených ÚP k zastavění. Jeho aktuální výše je 6 500 000 Kč.

2.1. Dobré vládnutí

Vize

Vedení obce strategicky přistupuje k plánování i rozhodování o správě Ratměřic. Do těchto činností aktivně zapojuje veřejnost, která participuje na rozvoji své obce. V rámci zastupitelstva je nastavena funkční komunikace, stejně jako navenek úřadu a zastupitelstva směrem k občanům. Občan má prostřednictvím elektronických nástrojů svůj „účet občana“ s podstatnými informacemi. Komunikační systém je otevřený, ale zároveň odolný vůči hrozbám.

2.1.1. Vymezení řešené oblasti

Dobré vládnutí je i pro obec Ratměřice s 300 obyvateli důležitým tématem. Na malé obci se dají jednodušeji shromažďovat data a lépe se analyzují. Snazší by měly být i

podmínky pro komunikaci uvnitř vedení obce i navenek k občanům. Na druhou stranu je venkovské prostředí konzervativnější k novotám a moderním technologiím a strnulější ve svém rozvoji, což leckdy stěžuje strategické rozhodování. Proto je důležité správné nastavení IT systémů a komunikačních platform, které přirozeně vyplývají z potřeb komunity.

2.1.2. Popis současného stavu

Obec Ratměřice má volené devítičlenné zastupitelstvo, v čele s neuvolněným starostou a neuvolněnou místostarostkou obce, které zpracovává a aktualizuje Plán rozvoje obce. Poslední aktualizace proběhla v roce 2019.

Zaměstnanci obce jsou účetní na hlavní pracovní poměr a údržbář veřejné zeleně na částečný pracovní poměr. Na dohodu o provedení práce zaměstnává obec správce ČOV a vodárny, IT technika a příležitostně dělníky pro práci v lese.

Hlavním nástrojem informovanosti občanů jsou webové stránky obce aktualizované v roce 2022. Na webu je provozován portál GoObec se zobrazením inženýrských sítí, územním plánem atd. Starosta dlouhodobě spravuje facebookový profil obce. V roce 2023 byla představena nová vizuální identita obce.

V současnosti již nevychází obecní zpravodaj, o akcích se informuje na vývěsních tabulích. Důležité informace jsou dávány občanům přímo do schránek. V posledních letech bylo upuštěno od pravidelných setkání s občany na sále hospody U Nás. Poslední proběhlo během covidové pandemie a bylo organizováno online na platformě Teams.

V rámci ukládání dat a komunikace uvnitř úřadu a zastupitelstva je využíváno vlastní zabezpečené cloudové úložiště.

Silné stránky:

- Dobrá komunita obce se spolky a neformálními uskupeními
- Vlastní zabezpečené cloudové úložiště pro ukládání dat
- Nové webové stránky a vizuální identita obce
- Elektronický nástroj evidence v odpadovém hospodářství
- Snaha o získávání dat pro správu obce – tvorba SECAPu pro energetiku, rozbor odpadu atd.
- Zpracovaná Analýza zranitelnosti (2017) a Demografická analýza (2015)

Slabé stránky:

- Nevychází obecní časopis
- Nejsou aplikované elektronické nástroje pro správu vodovod
- Chybí moderní elektronická spisová služba
- Plán rozvoje obce není pravidelně aktualizován
- Nekonají se pravidelné setkání s občany nad tématy rozvoje obce
- Špatně komunikovaná vizuální identita obce

Příležitosti:

- Vytvoření elektronického „účtu občana“
- Fyzická i online setkání s občany
- Aktualizace analytických a strategických dokumentů s participací občanů
- Vytvoření „zastupitelstva mladých např. do 25 let“
- Vytvoření instagramového profilu

Hrozby:

- Stárnutí zastupitelstva
- Rigidnost občanů k moderním trendům a výzám
- Nechuť občanů zapojovat se do správy obce
- Kybernetické útoky
- Nedostatek financí na technologické a komunikační změny

2.1.3. Shrnutí

Obec Ratměřice si díky svým úspěchům v soutěžích obnovy venkova na celostátní i evropské úrovni vytvořila funkční komunitní základnu pro dobré plánování a rozhodování o rozvoji obce. Od těchto úspěchu však již uplynulo více než 10 let a od té doby se způsob správy obcí dynamicky mění. Zastupitelstvo se snaží zachycovat současné trendy pro komunikaci s občany i plánovat své kroky ve správě obce, ale leckdy je to proces nahodilý a zdlouhavý.

Obec se aktivně zapojuje do meziobecní spolupráce v rámci Mikroregionu Voticko s cílem strategicky a koordinovaně řídit regionální rozvoj a sdílet dobrou praxi i veřejné služby.

2.2. Financování

Vize

Obec Ratměřice si vždy vytváří dostatečné finanční rezervy v rozpočtu obce. Výši mandatorních výdajů přitom drží pod kritickou mezí. Nebojí se financovat investiční projekty splácením úvěru, ale ten nesmí obec příliš finančně zatěžovat. Vedení obce hledá vhodné dotační tituly s přihlédnutím k výši finanční spoluúčasti a způsob financování.

2.2.1. Vymezení řešené oblasti

Obnova a rozvoj infrastruktury obce i její správa závisí v případě obce Ratměřice zejména na výši daňových příjmů z rozpočtového určení daní a získaných dotacích ze krajského, státního či evropského rozpočtu. Při hospodaření se její výkonnost stejně jako u jiných obcí odvíjí od principu tzv. 3E představujících hospodárnost, účelnost a efektivitu.

Základním problémem je dofinancování velkých infrastrukturních projektů typu obnova a dostavba kanalizačního či vodovodního řadu, které jsou v obci v mnoha parametrech nevyhovující. Obtížná je i situace při developmentu stavebních pozemků, na jejichž nákup a zasíťování si obec musí brát bankovní úvěr.

2.2.2. Popis současného stavu

Obec Ratměřice dlouhodobě využívá dotačních titulů k financování svých rozvojových projektů. V posledních patnácti letech tak získala přes 37 miliónů korun. S povinnou spoluúčastí to znamená realizaci akcí za více než 50 miliónů korun.

Daňové příjmy se průběžně zvyšují, což umožňuje ročně přibližně 1,5 milionu Kč z rozpočtu alokovat do investičních projektů obce. Pro srovnání v roce 2008 to bylo zhruba 300 000 Kč. Faktem ale je, že v roce 2013 odpadlo obci největší finanční zatížení v podobě platu starosty obce s odvody, a tudíž logicky poklesla profesní kapacita realizace velkých projektů.

Zůstatek na účtech na konci roku 2022 činil takřka 5 000 000 Kč, ale obec je od roku 2020 zatížena bankovním úvěrem. Sjednala si ho se záměrem nákupu stavebních pozemků v obci. Úvěr prozatím splácí z rozpočtových rezerv, ale předpokládá, že splátky ukončí po prodeji stavebních parcel zájemcům o bydlení.

Silné stránky:

- Zvyšující se daňové příjmy
- Mandatorní výdaje jsou svou výší dostatečně pod daňovými příjmy obce
- Snižování podílu financování obce v kapitole odpadového hospodářství
- Vyrovnaná finanční bilance v kapitole vodního hospodaření
- Přiměřené náklady na činnost obecního zastupitelstva a místní správy

Slabé stránky:

- Bankovní úvěr vyšší než zůstatky na účtech
- Nepoužívání jiných typů financování projektů
- Nepoužívání finančních nástrojů pro ukládání a zhodnocování financí

Příležitosti:

- Realizace projektů na výstavbu FVE na obecních budovách pomocí modelu EPC financování
- Development stavebních pozemků rekrutující finanční zisk
- Nové možnosti dotací v programovém období 2021-2027

Hrozby:

- Pokles daňových příjmů
- Vysoká výše spolufinancování dotačních prostředků
- Velké náklady za služby

2.2.3. Shrnutí

Obecní rozpočet je každoročně zastupitelstvem sestavován s ohledem na možné daňové příjmy. Výše investičních výdajů vychází z rozdílu plánovaných příjmů a mandatorních výdajů. Dotační prostředky využívá s ohledem na schopnost dofinancování z vlastních prostředků. Obec zatím nevyužívá žádných jiných finančních nástrojů pro podporu svého hospodaření. Na financování velkých investičních projektů, jakým je např. zasíťování 13 nových stavebních parcel používá bankovní úvěr.

2.3. Energetika

Vize

Cílevědomě a plánovaně snižovat energetickou náročnost obecních budov a provozů. Současně v maximální míře spoléhat na vlastní zdroje výroby tepla a elektrické energie. Do realizace společných úsporných opatření i přemýšlení nad nimi zainteresovat občany a podnikatele obce. V roce 2030 mít vytvořenou energetickou komunitu obce Ratměřice, která dokáže vyrábět a spotřebovávat energii, ale ji i s pomocí sdílené odborné pomoci na úrovni dobrovolného svazku obcí důkladně měřit, vyhodnocovat a předkládat další inovativní řešení.

2.3.1. Vymezení řešené oblasti

Energetická témata vstoupila do správy obce Ratměřice teprve nedávno. Plynofikace, která v obci proběhla v letech 2001-2002 zdánlivě vyřešila problémy s dodávkou energie pro výrobu tepla a se souvisejícím znečištěním z lokálních zdrojů tepla na pevná paliva. Přísun elektrické energie potřebné k zajištění chodu vesnice byl brán jako samozřejmost. Vzhledem k tomu, že distribuční síť není v rukou obce, nebylo zastupitelstvo nijak iniciativní ani v oblasti přemýšlení nad investicemi do potřebné infrastruktury.

Až ekonomické souvislosti provozování modernizovaných či nových obecních budov a provozů (čistírna odpadních vod, přečerpávací stanice odpadních vod, vodárna a akumulace vody) donutila vedení obce přemýšlet nad jejich energetickou náročností. V současnosti se díky dynamické době situace zcela obrátila a potřeba zajistit levnou elektrickou energii se dostala mezi prioritní témata správy a rozvoje obce. Vzhledem k turbulentnosti a neočekávanosti vývoje v oblasti energetiky přichází i další výzvy na vedení obce. Je nutná osvětová a edukační činnosti mezi občany a koordinace potřeb komunity zabraňující přílišné individualizaci, která v důsledku brání potřebným strategickým řešením.

2.3.2. Popis současného stavu

Od roku 2012 se obec Ratměřice zapojila do systému Sdružení místních samospráv ČR, v rámci kterého se jí daří v současnosti každé dva roky vysoutěžit na burze výhodné tarify dodávky elektrické energie pro obecní budovy. Díky tomu má i v roce 2023 zastropovány ceny elektrické energie z roku 2021, což je, i když dočasně, velkou výhodou. Další přidanou hodnotou zapojení se do systému je nutnost předkládat koordinátorům všechny výpisy spotřeby elektřiny. Dochází tak k primitivnímu energetickému managementu, alespoň v podobě porovnání ročních spotřeb a plateb za ně.

Vývoj spotřeby elektrické energie v letech 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Spotřeba v MWh	971	990	1017	1150

Rozdělení spotřeby podle energonositelů v roce 2018 (MWh)

EE	CZT	ZP	Nafta	HU	Dřevo	FVE	VE	celkem
971	0	933	0	445	455	11	0	2814

Rozdělení spotřeby podle sektorů v roce 2018 (MWh)

Budovy v majetku obce	Terciální sektor	Bydlení	Veřejné osvětlení
92	575	2 122	24

Rozdělení spotřeby bytového fondu v roce 2018 (MWh)

EE	CZT	ZP	Nafta	HU	Dřevo	FVE	VE	celkem
630	0	581	0	445	455	11	0	2122

Z hlediska spotřeby energií i produkci emisí jednoznačně dominuje sektor bydlení, následovaný terciálním sektorem. Spotřeby objektů v majetku obce a veřejného

osvětlení jsou výrazně nižší. Pomineme-li souhrnně rodinné domy, je nejvíce energeticky náročný pro chod obce provoz vodohospodářské infrastruktury. Obec spravuje čistírnu odpadních vod a po dostavbě kanalizační sítě také přečerpávací stanici odpadních vod. Rekonstrukce vodárny proběhla v roce 2022. V rámci akce byla vybudována nutná akumuláční jímka pro zvýšení retence vody, ale negativním efektem je, že čerpáním mezi akumuláční jímkou a jímkou vodárny se opět zvýší spotřeba elektrické energie na provoz čerpadel. Již v roce 2022 stoupla spotřeba elektrické energie na těchto třech vodohospodářských objektech ze 185 000 Kč na 215 000 Kč.

Druhou nejvíce energeticky zatěžující oblastí je správa veřejného osvětlení. Zastupitelstvo obce zatím v nepřístupilo k výměně výbojkových žárovek za LED osvětlení. Připravuje komplexnější projekt, protože řešením této situace není pouze výměna svítidel. Nutná je také rekonstrukce či výměna stožárů a dostavba veřejného osvětlení. Z tohoto důvodu si zastupitelstvo nechalo vypracovat Analýzu potenciálu výměny svítidel VO, ze které vyplývá, že při výměně 75 kusů VO včetně dostavby 5 nových dojde k celkové úspoře 18 800 kWh, což je 78%. Horší se zastupitelstvu jeví počáteční náklady na celý projekt a míra získané dotační podpory, která bez investice do rozvaděčů a nových sloupů a výložníků vychází na 49%. V současnosti tak zastupitelé hledají cestu nejefektivnější obnovy veřejného osvětlení. Největším objektem ve správě obce jsou multifunkční budova obecního úřadu s mateřskou školou, hasičskou zbrojnicí a obecním bytem. V letech 2017 - 2018 proběhla jeho komplexní rekonstrukce včetně zateplení obvodového pláště, střechy a výměny starého plynového kotle za kondenzační. V budově mateřské školy je umístěna rekuperační jednotka. Díky těmto stavebním pracím z dotačních prostředků OPŽP zásadně klesly náklady na spotřebu plynu, a to o tři čtvrtiny ze 100 000 Kč v roce 2016 na 26 000 Kč v roce 2019. Spotřeba elektrické energie se neustále zvyšuje, v roce 2016 za ní obec zaplatila 55 000 Kč, v roce 2022 již 91 000 Kč.

Dalším objektem s odběrem elektrické energie jsou budova bývalého obchodu, která byla přestavěna v roce 2013 a nyní přízemí slouží pro komunitní prostory Re-Bejvák s vytápěním plynem a v podkroví jsou vystavěny dva malometrážní byty, kde k vytápění slouží elektrické přímotopy.

Objektem s nejmenší energetickou spotřebou je budova sportovních kabin TJ Svoboda Ratměřice, která k topení využívá lokální krb na dřevo.

V obci Ratměřice jsou nainstalovány FVE panely pro výrobu elektrické energie a ohřev vody na pěti soukromých rodinných domech a na objektu bývalého zámku, který dnes slouží jako hotel Zámek Ratměřice. Další zájemci o výstavbu FVE přibývají nejen z řad občanů, ale i podnikatelů. Záměr majitele firmy Stavby Bareš osadit bývalou panskou stodolu, která mu slouží jako sklad stavebních materiálů a techniky, již získal rozhodnutí o přidělení dotace. Ve svém vozovém parku má také jediný elektromobil v obci.

Také vedení obce vážně uvažuje o osazení svých budov FVE panely. Na začátku roku tak připravilo projekt vybudování fotovoltaické elektrárny na budově obecního úřadu s výkonem 20,7 kWh, který chce podat do dotační výzvy RES+ Modernizačního fondu.

Vyrobená energie bude v maximální míře spotřebována v samotné budově a také na provoz veřejného osvětlení. V dalších krocích uvažuje o výstavbě FVE i na dalších objektech – budova kabin, střecha ČOV a zejména k možnosti sdílet ji mezi svými provozy. Strategickým cílem je vytvoření energetické komunity obce se zapojením zmiňovaných aktérů.

V loňském roce vstoupilo zastupitelstvo obce do jednání se soukromým investorem, který měl na obecních pozemcích vystavět fotovoltaickou elektrárnu s příkonem 4,5 MWh. Po projednání s veřejností dalo investorovi souhlas se stavbou pro žádost o rezervaci požadovaného příkonu ČEZ. NA tuto akci ale vydal distributor elektrické energie zamítavé stanovisko, takže jednání o dalších krocích (tj. změně ÚP a Smlouvě o pronájmu) byla zastavena. V současnosti obecní úřad eviduje jednu žádost soukromého vlastníka o souhlas se stavbou FVE na jeho pozemcích s projektovaným příkonem 400 kWh.

V roce 2008 proběhla jednání s investory kvůli výstavbě větrné elektrárny. Od záměru byla nakonec investorem upuštěno ze stejných důvodů jako v roce 2022, tedy nedostatečné kapacity distribuční sítě. Je však zřejmé, že správní území obce je z technických a povětrnostních podmínek vhodné i pro výstavbu větrníků pro výrobu OZE.

V rámci meziobecní spolupráce se obec Ratměřice v roce 2020 připojila svým podpisem k Paktu starostů a primátorů, který je hlavní evropskou iniciativou usilující o zapojení evropských iniciativ s dobrovolným závazkem ke zvýšení energetické účinnosti, dlouhodobému využití obnovitelných zdrojů energie a snižování emisí na svém území. Zároveň se zapojila do tvorby Akčního plánu pro energii a klima Mikroregionu Voticko (tzv. SECAP), který je na začátku roku 2023 ve fázi návrhu opatření.

Silné stránky:

- Moderně zateplená budova OÚ
- Společná aukce energií s obcemi SMS ČR
- Aktivita občanů a podnikatelů v obci vedoucí k osazování FVE na střechách budov
- Projekt osazení FVE na budově OÚ
- Modernizovaná část sítě elektrické energie v obci v r.2009

Slabé stránky:

- Energeticky náročný provoz ČOV a vodárny
- Neexistence energetického managementu
- Zastaralé veřejné osvětlení
- Malá kapacita distribuční sítě na Voticku
- Nevyužívání části bioodpadu (větve) pro energetické využití

Příležitosti:

- Osazení střech obecních budov fotovoltaickými systémy
- Rekonstrukce veřejného osvětlení
- Vytvoření Akčního plánu pro energii a klima Mikroregionu Voticko
- Připojení se ke společnému energetickému managementu obcí Mikroregionu Voticko
- Vytvoření energetické komunity obce

Hrozby:

- Nemožnost připojení navrhovaných systému FVE do sítě
- Individualizace jednotlivých záměrů bez její koordinace a společného využití
- Nedostatek plynu pro vytápění
- Administrativní bariéry – viz. energetická legislativa
- Nevůle dohodnout se na společných řešeních s obcemi v regionu

2.3.3. Shrnutí

Obec Ratměřice je na začátku řešení výzev spojených s energetickou krizí současnosti. Nemá zatím k řešení této oblasti strategický a koordinovaný přístup, ale přistupuje k jednotlivým přípravným krokům a k vytvoření potřebné strategie. Zapojila se do zpracování Akčního plánu pro energii a klima Mikroregionu Voticko, zpracovala Analýzu energetických úspor při modernizaci veřejného osvětlení a k žádosti o dotaci připravila projekt osazení FVE na střeše budovy obecního úřadu.

Energeticky nejnáročnější procesy vodohospodářské infrastruktury jsou osazeny moderními technologiemi a největší budova v majetku obce je z roku 2018 účinně zateplena.

Veškeré kroky vedení obce vedoucí k úsporám elektrické energie by měly být inspirací pro občany a podnikatele v obci, protože z provedených analýz jednoznačně vyplývá,

že ti spotřebovávají ve svých rodinných domech a budovách mnohonásobně více energie. Z toho domácnosti ve svých domech až osmnáctkrát.

2.4. Odpadové hospodářství

Vize

Strategicky a angažovaně s participací a zodpovědností občanů snižovat celkovou produkci odpadů. Do roku 2030 tak snížit v obci množství zbytkového (nerecyklovaného) komunálního odpadu o polovinu.

Využít přirozené principy fungování oběhového hospodářství v malých obcích a rozšířit je do praxe fungování celé komunity obce a její správy.

Zapojit se smysluplného regionálního systému odpadového a oběhové hospodaření s cílem maximálního předcházení vzniku odpadů a jejich dalšího materiálového a energetického využití.

2.4.1. Vymezení řešené oblasti

Zásadním tématem v optimalizaci a zefektivnění systému sběru a svozu odpadů je v malých obcích ekonomika tohoto systému, tedy způsob a míra jeho financování obecním rozpočtem. S tím úzce souvisí osvěta a zapojení občanů do budování a implementace tohoto systému, a to nejen budováním povědomí o principech předcházení a třídění odpadů, ale i přenášením zodpovědnosti za finanční toky s tím spojené.

Obec samotná musí reagovat na novou odpadovou legislativu, která vychází z ambiciózních plánů Evropské unie a musí se tak připravit na výrazné omezení možnosti skládkování komunálního odpadu a souvisejícího nárůstu skládkovacího poplatku. Znamená to vytvoření účinných, ale zároveň uživatelsky přijatelných řešení pro předcházení odpadu, jeho třídění a další materiálové a energetické využití.

2.4.2. Popis současného stavu

Svoz a ukládání komunálního odpadu má obec Ratměřice smluvně zajištěný s firmou Compag, jejímž polovičním vlastníkem je Město Votice. Se stejnou firmou obec řeší

svoz recyklovatelného odpadu, velkoobjemového odpadu, nebezpečného odpadu, elektroodpadu a kovů. Dále je zapojena do systému zpětného odběru elektroodpadů a baterií firmy Asekol, do systému sběru jedlých olejů firmy Černoohlávek Oil a do dvou systémů odběru textilu Diakonie Broumov a společnosti HelpTex. Železo a další kovy navíc obec odevzdává u firmy Kovošrot Havel v Jankově.

V roce 2020 se obci díky uskutečněnému výběrovému řízení (společnému s dalšími osmi obcemi Mikroregionu Voticko) podařilo s odpadovou firmou zasmluvnit očipování všech popelnic a kontejnerů včetně jejich evidence a v roce 2022 přejít na systém vybírání místních poplatků za vyprodukovaný objem komunálního odpadu od každé nemovitosti v obci.

Na začátku roku 2023 vypověděla obci smlouvu o svozu a likvidaci bioodpadu firma Družstvo Džbány, která vyprodukovaný zelený odpad z údržby obce a ze zahrad občanů, který se shromažďuje na komunitní skládce, zpracovávala v nedaleké kompostárně. Aktuálně obec hledá nové možnosti likvidace bioodpadu.

Principy přirozeného oběhového hospodaření (tj. výměna věcí, druhé či třetí využití věcí atd.) jsou v obci stále zachovány, ale s měnící strukturou obyvatelstva je předpoklad, že budou stále sporadičtější. Členky spolku Ratměřice – Nám se daří pořádají vždy jednou ročně SWAP použitého oblečení a celoročně v komunitních prostorech Re-bejváku udržují bazar oblečení.

Vývoj produkce komunální odpadu

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
v t.	50,94	53,51	54,07	54,19	57,53	63,67	66,26	57,61	41,17

Dosažené hodnoty ukazují dvě tendence. Jako první velký nárůst produkce KO za pandemie Covid 19 a poté razantní pokles v roce 2022, kdy obec zavedla platbu za skutečně vyvezený objem odpadu.

Ekonomika systému OH obce Ratměřice porovnání let 2021 a 2022

	2021	2022
Náklady na systém OH	351 754	363 408
Výdaje na systém OH	194 828	222 800
Doplatek z rozpočtu obce	46%	33%

Ze srovnání vyplývá, že nově zvolený způsob zpoplatnění nejen že přispěl k výrazně nižší produkci KO, ale podařilo se díky němu vybrat více peněz od poplatníků a snížit tak podíl obce na financování celkového systému z téměř poloviny na třetinu. Zajímavostí je, že v roce 2022 měla obec takřka stejné náklady na svoz a likvidaci komunálního odpadu a tříděného odpadu (plasty, papír, tetra-pak, sklo): 152 228 Kč za KO a 152 734 Kč za TO.

Silné stránky:

- RFID čipy na všech svozových nádobách, systém MAWIS pro evidenci
- Dobrá komunikace se svozovou firmou – auta s korbovým vážením
- Blízkost skládky KO ve Voticích a její dostatečná kapacity pro ukládání KO
- Místní poplatek za skutečně vyprodukovaný objem KO
- Snižující se produkce KO od občanů
- Snižující se podíl obce na dofinancování systému OH

Slabé stránky:

- Opakované vypovězení smlouvy od provozovatel kompostárny
- Velké náklady na systém sběru tříděného odpadu
- Zvyšující se potřeba umístování kontejnerů na separovaný odpad
- Nepořádek kolem hnízd kontejnerů na separovaný odpad
- Neexistence třídící linky v regionu
- Méně funkční systém svozu textilního odpadu

Příležitosti:

- Zavedení door to door systému na plasty a papír
- Vybudování sběrného místa v obci
- Vybudování regionálního Re-use centra pro další využití textilu atd.
- Ve spolupráci s obcemi Mikroregionu Voticko vybudování a provozování kompostárny
- V rámci virtuálního „účtu občana“ mít možnost sledovat data ze svozu odpadu a aktuální fakturaci

Hrozby:

- Nechuť obyvatel k zavádění nových principů odpadového a oběhového hospodaření
- Finanční náročnost systému
- Administrativní bariéry – viz. vykazování bioodpadu
- Nevůle dohodnout se na společných řešeních s obcemi v regionu

2.4.3. Shrnutí

Nastavený trend obce Ratměřice důkladně evidovat všechny vyvezené nádoby s KO i kontejnery tříděného odpadu, a zpoplatnit majitele nemovitostí za skutečné vyvezený objem odpadu, se ukazuje jako funkční pro snižování množství KO a zaangažování občanů k aktivnímu přístupu k předcházení a třídění odpadů. Vytříděný odpad, jehož podíl se zvyšuje, ale zůstává problémem pro zvyšující počty nádob ale i okolní nepořádek, zvyšující se finanční náročnost jeho likvidace, která souvisí i s tím, že v regionu se nenachází žádná třídící linka ani koncové zařízení na jeho materiállové či energetické využití. Jako největší problém se ukazuje likvidace a evidence shromážděného bioodpadu. Obec v roce 2020 zrušila provoz komunitní kompostárny, protože se zpřísnily administrativní a technické podmínky pro její provozování a od té doby se potýká s uzavíráním kompostáren v okolí, které vznikly s přispěním dotačních prostředků a po ukončení udržitelnosti svůj provoz zavírají. Obec tak nyní jedná s provozovatelem kompostárny z okolí Plané n. L., která je více než 40 km vzdálená, aby zajistila odbyt na vyprodukovaný bioodpad a měla potřebná „čísla“ do evidence vytříděných složek odpadu.

3. Priority a cíle

Mise

Samospráva Ratměřic se nebojí řešit moderní výzvy a hledá možnosti zapojení veřejnosti do všech oblastí správy obce.

3.1. Dobré vládnutí a jeho financování

Pro naplnění vize dobrého vládnutí platí principy dobrého plánování a dobrého rozhodování. Za jednoduchými pojmy se skrývá znalost stávajícího stavu, s ním souvisejících dat ale i predikce stavu budoucího. Proto je důležité dobře analyzovat dostupná data, která musí být opřena o názory většiny aktérů dalšího vývoje ve městě. Díky jejich akceptaci, díky předvídatelnému, konzistentnímu a transparentnímu rozhodování a díky dobře nastaveným komunikačním nástrojům poté přispíváme k vyšší efektivitě správy obce i k pozitivnějšímu vztahu veřejnosti k realizaci rozvojových plánů města. Plány a rozhodování v konečném důsledku přispívají k odolnosti, která výrazně definuje kvalitu života v obci.

3.1.1. Priorita 1: Dobré plánování a rozhodování

3.1.1.1. Cíl 1: Pravidelné shromažďování a analýza dat k jednotlivým oblastem rozvoje města

Každý plán a strategie musí vycházet ze stávajícího stavu v obci a jeho správném pochopení. Předpokladem správného rozhodování je proto řádná správa dat a jejich analýza. Pro rozvoj obce je důležité v co nejvyšší míře elektronicky shromažďovat data a komplexně je vyhodnocovat zejména pro vodohospodářskou oblast (obec má velké ztráty vody v síti), odpadové hospodaření (zásadní je jasná znalost produkce komunálního odpadu) a komunální energetiku (předpokladem dobrého hospodaření je znalost spotřeby energie). Tato data by se měla shromažďovat v jednotném elektronickém prostředí a vytvářet tak společně aplikaci Chytrá kancelář starosty.

Základem pro rozvoj školství, zdravotnictví a sociálních služeb jsou demografická data a jejich interpretace, která probíhá na vyšší úrovni mikroregionu.

Indikátor dosažení:

- ✓ Elektronický systém pro sběr dat a jejich vyhodnocování pro vodohospodářskou činnost
- ✓ Elektronický systém pro sběr dat a jejich vyhodnocování v odpadovém hospodářství (viz. kapitola Odpadové hospodářství)
- ✓ Elektronický systém pro sběr dat a jejich vyhodnocování pro energetické provozy obce (viz. kapitola Energetika)

Konkrétní projekt:

- *Vybudování nové vodovodní šachty v centru obce s vodoměry pro elektronický přenos dat*
- *Aplikace Chytrá kancelář starosty*

3.1.1.2. Cíl 2: Komunikace s veřejností a zapojení aktérů do plánování a rozhodování

Dobrý plán nemůže vzniknout bez zapojení dalších aktérů rozvoje obce. Bez zapojení obyvatel, neziskových organizací, podnikatelů a ostatních aktérů, nebudou zohledněny jejich potřeby, očekávání a plány. Základem je seznámit potencionální aktéry s veškerými dostupnými informacemi. To nelze bez nastavení kvalitní obousměrné komunikace mezi obcí a veřejností v nejširším slova smyslu. Obec využívá různých forem komunikačních prostředků k veřejnosti, ať již moderních elektronických v podobě sociálních sítí a webových stránek či tradičních v podobě obnoveného vydávání občasníku Ratmír.

Pro větší identifikaci občanů s plány a směřováním obce je doporučeno důsledné uplatňování nové vizuální identity a její rozšiřování do povědomí občanů.

Indikátor dosažení:

- ✓ Zrealizované ankety a dotazníky směrem k veřejnosti na témata potřeb a rozvoje města
- ✓ Zorganizovaná komunitní projednávání vybraných záměrů obce
- ✓ Etablovaná vizuální identita města
- ✓ Obnovené vydávání občasníku Ratmír

3.1.1.3. Cíl 3: Pravidelná aktualizace strategických dokumentů obce a předvídatelné rozhodování o jejich realizaci

Veřejnost očekává, že rozhodnutí obce budou dlouhodobě konzistentní a předvídatelná. Tyto zásady jsou nezbytné také při tvorbě a realizaci schválených plánů rozvoje. S předvídatelností úzce souvisí transparentnost s tím, že nastavené transparentní postupy mají být co možná nejvíce jednoduché a srozumitelné i neodborné veřejnosti.

Předpokladem konzistentních rozhodování je pravidelná aktualizace územního plánu obce a strategického plánu obce. Při tvorbě změn ÚP se opět vyplatí důsledné analýzy území a aktivní účast aktérů územního rozvoje. V souladu s územním plánem a danostmi území by měl být také strategický plán. Doporučením je rozšířit jej o části tohoto dokumentu SMART strategie a vytvořit jeho implementační část. Aktualizované akční plány realizace projektů pro jednotlivé kalendářní roky je nutné prezentovat veřejnosti.

Indikátor dosažení:

- ✓ Přijatá pravidla a postupy pro rozhodování zastupitelstva ve vybraných oblastech správy obce – přidělování obecních bytů, odkup obecních pozemků
- ✓ Pravidelná aktualizace územního plánu obce
- ✓ Pravidelná aktualizace strategického plánu obce včetně vytvoření jednotlivých akčních plánů a jejich vyhodnocování

3.1.2. Priorita 2: Modernizace a odolnost obecního úřadu, obce a regionu

3.1.2.1. Cíl 1: Digitalizace obecního úřadu

S rozvojem eGovernmentu, tedy elektronizací veřejné správy a jejím přiblížováním k občanovi, rostou odborné nároky na obce.

Opatření 1: Budování digitálních služeb pro občany – Účet občana

V rámci digitalizace a efektivizace obecního úřadu vznikne Účet občana jako samoobslužné místo pro bezpečnou a důvěrnou komunikaci obce s občanem. Portál občana bude sloužit jako univerzální centralizované místo, které umožní občanům města komunikovat s obecním úřadem on-line přes internet. Občan bude informován nejen o změnách na úřadě, o novinkách v obci, ale především zde najde podklady pro platby místních poplatků (odpady, držení psa) a za odebrané služby (vodné a stočné).

Opatření 2: Zavedení elektronické spisové služby

Město zavede informační systém zaměřený na centralizaci služeb pro městský úřad. Veškeré dokumenty budou umístěny na jednom místě a služby tohoto portálu bude možné sdílet.

Indikátor dosažení:

- ✓ Funkční Účet občana
- ✓ Funkční spisová služba

3.1.2.2. Cíl 2: Posilování odolnosti obce

Veškeré plány a rozhodnutí zvoleného zastupitelstva musí přispívat ke zvyšování odolnosti obce. Kvalitu života v něm ohrožuje řada vnějších vlivů – změny klimatu, ekonomické krize, růst bezpečnostních rizik nebo vlivy vnější jako např. neuspokojivý demografický vývoj, nedostatečné kapacity veřejných služeb nebo nárůst výdajů na správu a údržbu městských budov a provozů. Právě schopnost obce překonat krizovou situaci a po jejím úspěšném překonání pokračovat v plánovaném vývoji nebo plán vývoje s ohledem na změněné podmínky přehodnotit a realizovat aktualizovaný plán je, jak se nyní ukazuje, zvláště důležitá součást dobrého vládnutí.

Opatření 1: Posilování klimatické odolnosti obce

Rozvojové projekty obce jsou posuzovány z hlediska změny klimatu, což v konkrétních případech znamená stavět odolnější budovy, budovat náhradní zdroje vody či mít ve městě funkční budovu sloužící jako útočiště pro obyvatele postižené živelnou pohromou. Další proklimatická opatření se v intravilánu týkají budování zeleno-modré infrastruktury a v extravilánu omezování půdních erozí a schopnosti krajiny zadržovat vodu.

Indikátor dosažení:

- ✓ Zkapacitnění vodovodního řádu obce
- ✓ Realizovaná revitalizace veřejných prostranství obce s použitím prvků zeleno-modré infrastruktury
- ✓ Obnovené polní cesty a aleje ve volné krajině
- ✓ Vybudované vodní nádrže, tůňe a revitalizované vodní toky

Konkrétní projekty:

- *Vybudování akumulční nádrže u vodárny a navýšení kapacity vodojemu*
- *Využití srážkových vod z budovy OÚ a jejího okolí*
- *Revitalizace vodní nádrže na horní návsi*
- *Obnova polních cest na Habrovce, za parky a v okolí Hrzína*
- *Sadové úpravy a vybudování vodní nádrže pod novými stavebními pozemky na Zvánově*

Opatření 2: Posilování bezpečnosti, sociální a demografické odolnosti města

Pro účely zajištění bezpečnosti svých obyvatel má vedení města zpracovaný svůj krizový plán. Obec využívá a podporuje složky IZS a zřizuje jednotku SDH kategorie JPO V, které v roce 2023 zakoupila hasičské auto LIAZ s cisternou.

Na úrovni malé obce není možné zajistit pro své občany kvalitní a dostupné služby v oblasti zdravotnictví, sociálních služeb a vzdělávání. Proto je výhodná a důležitá meziobecní spolupráce na úrovni Mikroregionu Voticko. Díky ní je obec zapojena do projektu Koordinace sociální práce v ORP Votice a může využívat služeb sociálních koordinátorů a Komunitního centra Voticka s poskytovateli sociálních služeb. Finanční podpora potřebných sociálních služeb probíhá prostřednictvím tzv. Účtu sociálních služeb ORP, kam obec každoročně přispívá paušální částkou 35 Kč na obyvatele.

Stejně tak vedení obce spolupracuje na tvorbě Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání v ORP Votice. Právě v oblasti poskytování vzdělávání čekají region změny v podobě naplňování kapacit ZŠ a zejména MŠ. Současnou kapacitu MŠ Ratměřice 22 dětí není možné z prostorových důvodů dále navyšovat, a proto je v kontextu příbytku obyvatel potřeba uvažovat o spolupráci s ostatními zřizovateli škol v regionu a vytvořit udržitelnou koncepci regionálního vzdělávacího systému v kvalitativní i kvantitativní rovině.

Demografický vývoj obce Ratměřice je pozitivní, ale je třeba neustále myslet na budoucí vývoj a zajistit přirozené možnosti rozvoje bydlení a služeb. Relativní blízkost hlavního města a dynamický rozvoj Středočeského kraje dává tušit zájem o bydlení v obci. Proces nové výstavby musí být regulovaný, aby příliv nových obyvatel nepřinesl negativní sociální a ekonomické dopady.

Indikátor dosažení:

- ✓ Akceschopná zásahová jednotka SDH Ratměřice
- ✓ Podpora Mikroregionu Voticko v realizaci sociálních projektů
- ✓ Podpora MŠ v rozvoji klíčových gramotností a při využití nových metod výuky
- ✓ Nově vzniklé stavební pozemky pro trvalé bydlení

Konkrétní projekty:

- *Pořízení nových zásahových obleků pro JSDH Ratměřice*
- *Vybudování 13 stavebních parcel v lokalitě na Zvánově*

3.1.2.3. Cíl 3: Finanční stabilita obce

Obec při plánování projektů nespolehá pouze na trvale rostoucí příjmy z daní a dalších zdrojů z důvodů možných rizik evokujících finanční nestabilitu. Samozřejmě čelí stále větším finančním potřebám při správě a obnově svého majetku. Realizovat větší infrastrukturní projekty zdaleka nedokáže pouze ze svých finančních zdrojů.

Proto je nutná kvalitní předprojektová a projektová příprava vedoucí k získání dotačních zdrojů pro kofinancování investičních akcí a kvalitní management provádějící řízení projektu ve všech jeho aspektech. Zároveň obec dodržuje principy zdravého finančního řízení a rozpočtovou kázeň.

Opatření 1: Zodpovědné hospodaření s finančními prostředky obce

Hlavním nástrojem finančního řízení obce je tvorba a správa rozpočtu. Důležitý je zodpovědný přístup vedení obce při přípravě projektů a finančních operací. Součástí procesu rozpočtování je i vyhledávání nových zdrojů pro navyšování příjmů rozpočtu, ať již prostřednictvím daňových příjmů, nebo příjmů rekrutujících se ze zrealizovaných projektů. Stejně tak příjmovou stránku rozpočtu města ovlivňuje výše vybíraných místních poplatků a rovněž cenová politika v samostatné působnosti města – např. poplatek z ubytování, nájemné, prodejní ceny pozemků. Vedení obce průběžně reviduje zvolenou cenovou strategii a kde je to možné, přizpůsobuje ji aktuálnímu tržnímu prostředí. Na druhé straně se obec snaží vždy optimalizovat své mandatorní výdaje při správě a údržbě obce. Vyhledává přitom místní zdroje, aby zároveň podněcovala rozvoj lokální ekonomiky.

Při současné velké inflaci obec využívá úvěrů a investuje do projektů, které jsou nezbytně nutné nebo mohou snížit náklady obce v budoucnosti. Stejně tak je vhodným nástrojem splácení projektů z vytvořených úspor. Tento způsob financování zejména energeticky úsporných projektů dodavatele EPC smluvně zavazuje ohledně garance výše úspor, a tedy i návratnosti vložené investice.

Opatření 2: Vyhledávání dotačních zdrojů financování na realizaci projektů obce

Vyhledávání dotačních příležitostí i samotné zapojení obce do konkrétních dotačních výzev zajišťuje obec ve spolupráci s kanceláří Mikroregionu Voticko, která se odborně zabývá dotačním poradenstvím a řízením a dokáže připravit pro své členské obce společné projekty, ve kterých dochází k úspoře nákladů jednotlivých zapojených obcí. Pro efektivní využití dotačních finančních prostředků je velkou výhodou připravenost obce. Nemělo by však docházet k situacím, kdy se obec rozhodne pro realizaci projektu, jen protože je na něj vypsáný dotační titul.

Indikátory dosažení:

- ✓ Zrealizované projekty s financované z evropských, národních a krajských dotačních fondů
- ✓ Zrealizované společné projekty s obcemi Mikroregionu Voticko
- ✓ Zrealizované projekty metodou EPC

3.1.2.4. Cíl 4: Rozvoj meziobecní spolupráce

Obec Ratměřice je již více než 20 let součástí Dobrovolného svazku obcí Mikroregionu Voticko. Svazek obcí zřizuje kancelář, která sídlí na městském úřadě ve Voticích a plní různorodé úkoly pro zapojené samosprávy. Prvotním cílem je poradenství obcím v oblasti veřejné správy, ale neméně důležitými činnostmi jsou dotační management, administrace veřejných zakázek či řízení a koordinace společných projektů. Mikroregion Voticko tvoří Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Votice, Akční plán pro klima a energii, podílí se na tvorbě systému dopravní obslužnosti, ale také realizuje výstavbu Cyklostezky Votickem, zaštiťuje společné aktivity obcí v oblasti odpadového hospodářství a koordinuje síť sociálních služeb v regionu.

Území patnácti obcí, které mikroregion tvoří, je identické se správním obvodem ORP Votice, a proto může naplňovat dvoukolejnost veřejné správy v ČR. V kontextu aktuálního legislativního návrhu novely zákona o obcích a vzniku tzv. Společenství obcí tak může Mikroregion Voticko aspirovat na transformaci na vyšší formu dobrovolné spolupráce obcí. Ta spočívá ve vytvoření nové platformy pro výkon agend na základě pověření vybraných gesčních zákonů (např. zákon o odpadech apod.) a vytvoření nástroje pro současnou mimoprávní situaci, kdy DSO vykonávají agendy v přenesené působnosti – zavedení tzv. létajícího úředníka.

Indikátor dosažení:

- ✓ Vznik Společenství obcí Voticka v roce 2024

3.2. Energetika

Do popředí zájmu vedení samosprávy se logicky obecně dostalo hospodaření s energiemi a tím pádem i zvýšená potřeba relevantních dat o vývoji spotřeby energie, jejich analýza a predikce budoucího stavu včetně návrhu řešení.

Obec Ratměřice zatím nedisponuje žádným zdrojem OZE, ale její pilotní projekt je již ve fázi přípravy. Cílem je zvýšit podíl OZE na celkové energetické spotřebě obce a zároveň snížit náklady na energeticky náročné zejména vodohospodářské provozy obce (ČOV, PČS, vodárna).

Neméně důležitá jako efektivní správa vlastního majetku je osvětová činnost k občanům obce a majitelům nemovitostí, aby bylo snižování spotřeby energie společným ideovým tématem a základem pro energetickou soběstačnost obce v budoucnosti.

3.2.1. Priorita 1: Strategie, koncepce a plánování při zásobování energií a při zvyšování soběstačnosti v území

3.2.1.1. Cíl 1: Zpracovávání Akčního plánu pro energie a klima a návazných strategií

Akční plán pro energie a klima (tzv. SECAP), jehož tvorbu Mikroregion Voticko financuje z dotačních prostředků Státního fondu životního prostředí, v první fázi v roce 2022 zanalyzoval současnou energetickou bilanci a emisní situaci celého území svazku obcí Mikroregionu Voticko.

V dalším období budou SECAPem navrženy změny, které mají v obcích vést k efektivnějšímu hospodaření s energiemi, což má za cíl snížení provozních nákladů, přizpůsobení se klimatické změně a také přispění ke globálnímu úsilí o zmírnění klimatické změny snížením emisí CO₂.

Akční plán je součástí přípravy dlouhodobé energetické strategie regionu, která je vnímána jako klíčový sektor rozvoje území ORP Votice.

Indikátor dosažení:

- ✓ Zpracování Akčního plánu do konce roku 2023 a jeho prezentace zástupcům veřejné správy v ORP Votice a veřejnosti

3.2.1.2. Cíl 2: Zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu a jeho dlouhodobé provádění

V rámci opatření bude zaveden systém energetického managementu na vybraném souboru budov dle metodického návodu OPŽP.

Bude zřízena pozice sdíleného energetického manažera, který bude polovinou úvazku pracovat pro obce Mikroregionu Voticko včetně Ratměřic a druhou polovinou úvazku pro Město Votice.

Systém energetického managementu bude založen na pořízení komerčního softwarového řešení.

Bude probíhat ucelený systém sběru dat o spotřebě a výrobě, který bude využíván pro návrhy a opatření snižující dlouhodobě energetickou náročnost.

Bude probíhat pravidelné vyhodnocování dosažených úspor energie a rostoucí výroby OZE

V roce 2023 požádá Mikroregion Voticko o dotaci ze Státního programu na podporu úspor energie EFEKT, Osa podpory 4 Zavádění systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu.

Indikátor dosažení:

- ✓ Zavedení dobře fungujícího systému energetického managementu pro budovy OÚ, bývalého obchodu a ČOV v roce 2024
- ✓ Zřízení pozice energetického manažera a koordinátora od 1. 1. 2024

3.2.1.3. Cíl 3: Zvyšování povědomí o způsobech zvyšování energetické účinnosti a šetrném zacházení s energetickými zdroji

Na základě provedené vstupní emisní inventury se v ORP Votice nejvíce podílí na celkové spotřebě energie sektor bydlení, a to 46-ti procenty.

Pro snižování této spotřeby je třeba:

- Propagovat individuální a národní přínos energeticky úsporných projektů pro občany, zástupce veřejné správy a podnikatele
- Zvýšit informovanost v oblasti inovativních technologií a postupů ke zvýšení efektivnosti užití energie a vyššího užívání obnovitelných a druhotných zdrojů
- Informovat veřejnost o existujících energeticky úsporných opatřeních a o dostupných finančních podporách pro realizaci energeticky úsporných projektů v rámci programů podpor

Tento cíl v území bude naplňovat Místní akční skupina Voticko, která již v současnosti částečně poskytuje poradenství a administruje pro občany dotační programy Nová zelená úsporám Light, Nová zelená úsporám a Kotlíkové dotace. MAS Voticko využije k proškolení svého zaměstnance dotační výzvu Národního plánu obnovy Energetičtí koordinátoři Místních akčních skupin s podáním do konce roku 2023.

Indikátor dosažení:

- ✓ Zřízení samostatné pozice zaměstnance MAS Voticko pro oblast energetického poradenství a administrace dotačních možností zejména pro občany regionu

3.2.2. Priorita 2: Snižování spotřeby energie a zvyšování energetické soběstačnosti

3.2.2.1. Cíl 1: Instalace fotovoltaického systému na obecní budovy

Pilotním projektem obce Ratměřice v této oblasti bude výstavba fotovoltaické elektrárny na budově obecního úřadu a mateřské školy. Projekt je nyní v přípravné fázi, kdy byla navržena FVE s výkonem 20,7 kWp a akumulací do bateriového úložiště s kapacitou 20 kWh. Vyrobená elektřina bude využita jednak v dotčené budově (provoz úřadu, ohřev vody a provoz rekuperace v MŠ, provoz hasičské zbrojnice a obecního bytu), ale i na čistírně odpadních vod. Realizací projektu dojde ke snížení spotřeby primární energie z neobnovitelných zdrojů o 48,4 MWh.

Slabým místem se aktuálně ukazuje míra dotační podpory. Projektový rozpočet akce počítá s méně než 50% podporou Modernizačního fondu, ačkoliv možná dotace je až do výše 75%. Obec jako investor věří ve snížení ceny dodávaného systému na základě kvalitně provedeného výběrového řízení. Navíc si samozřejmě uvědomuje, že vynaložené prostředky se budou vracet z vyrobené elektrické energie. V neposlední řadě je motivem zastupitelstva obce k realizaci této akce být inspirací pro občany a ukázat, že zvyšování energetické soběstačnosti je jeho prioritou.

V dalším plánu je doporučena výstavba FVE na střeše kabin TJ ve sportovním areálu.

Indikátor dosažení:

- ✓ Výstavba FVE na budově OÚ a MŠ Ratměřice v roce 2024
- ✓ Výstavba FVE na budově kabin TJ v roce 2026

3.2.2.2. Cíl 2: Renovace systému veřejného osvětlení

Pouze nově budované lampy VO v obci od roku 2022 jsou osazeny LED svítidly. U 80 svítidel ukázala Analýza potenciálu rekonstrukce VO v obci Ratměřice na nutnost výměny výbojkových světel za LED světla a spočetla, že realizací takto pojaté rekonstrukce VO obec ročně ušetří 18 800 kWh (tj. 78% spotřebované energie VO) a také náklady 87 000 Kč.

Zastupitelstvo obce etapizovalo projekt na 4 části, při kterých bude vždy vyměněno cca 20 svítidel. V roce 2023 je naplánovaná a narozpočtovaná realizace první etapy: výměna svítidel podél silnice II. třídy/150. Obdobně se bude v horizontu pěti let postupovat v dalších částech obce.

Indikátor dosažení:

- ✓ 20 vyměněných výbojových světel VO za LED v roce 2023
- ✓ 80 vyměněných výbojových světel VO za LED do roce 2028

3.2.2.3. Cíl 3: Realizace projektů na bázi komunitní energetiky

Vznik energetické komunity se předpokládá na úrovni území Mikroregionu Voticko. V návaznosti na legislativní a administrativní přípravu energetických komunit a společenství je realizace tohoto cíle plánovaná výhledově do 2-3 let. Ještě předtím je ale nutná komunikace a spolupráce s lídry výstavby OZE v obci Ratměřice, mezi které patří Zámek Ratměřice, Stavby Bareš a majitelé nemovitostí s FVE. Důležité je jejich

motivování ke sdílení vyrobené energie a vytvoření funkčního systému částečné energetické soběstačnosti uvnitř obce.

Indikátor dosažení:

- ✓ Vznik energetické komunity Voticko v roce 2026
- ✓ Komunikace a spolupráce s místními výrobci OZE

3.3. Odpadové hospodářství

V říjnu 2021 přistoupila obec Ratměřice k rozboru směsného komunálního odpadu. Byl zpracován firmou ArchConsulting a jeho hlavním cílem bylo získat reálnou představu o složení směsného komunálního odpadu obce, úrovni třídění odpadů občany a odhalení potenciálu další separace odpadů. Výsledek rozboru je patrný z následujících tabulek:

Tab. č. 1: Rozbor vzorku SKO

Kód	Kat.	Název	Hmotnost (kg)	Zastoupení v SKO
20 01 01	O	Papír a lepenka	15,50	4,94 %
20 01 02	O	Sklo	8,20	2,61 %
20 01 08	O	Gastroodpad	7,90	2,52 %
20 01 11	O	Textilní materiály	12,00	3,83 %
20 01 39	O	Plasty a nápojový karton	62,05	19,78 %
20 01 40	O	Kovy	2,90	0,92 %
20 02 01	O	Biologicky rozložitelný odpad	49,05	15,64 %
	N	Nebezpečný odpad	3,10	0,99 %
20 03 01	O	Směsný komunální odpad	153,00	48,77 %
Celková hmotnost vzorku			313,70	100 %

Tab. č. 2: Zastoupení skupin odpadů ve vzorku SKO

Název	Rodinná zástavba	Celkem
Směsný komunální odpad	48,77 %	48,77 %
SEPAR odpady	32,08 %	32,08 %
Biologicky rozložitelné odpady	18,16 %	18,16 %
Nebezpečné odpady	0,99 %	0,99 %

Z výsledku rozboru je patrné, že 51 % vzorku směsného komunálního odpadu ze sběrných nádob v rodinné zástavbě je možné dále vytrídít. Na základě tohoto zjištění i obecných trendů, které předpokládají zvětšující se podíl vytríděných složek a postupný zákaz skládkování odpadu přistoupila k prvním radikálním opatřením v organizaci odpadového hospodářství – viz. analytická část. Po zavedení účinných

opatření v podobě očipování popelnic a přechodu na systém platby za skutečně vyprodukovaný objem odpadu musí následovat další účinné kroky v oblasti předcházení vzniku odpadu a jeho separace.

3.3.1. Priorita 1: Důsledné předcházení vzniku odpadu

V oblasti předcházení odpadu je v popředí obecního zájmu osvěta mezi občany a spolky, aby snahy o eliminaci vzniku odpadu byly vnímány jako společné a široce akceptovatelné. Vedení obce poskytuje materiální zázemí pro efektivní systém, je propagátorem alternativních přístupů a podporuje iniciativy, které v Ratměřicích reprezentují členky spolku Ratměřice-Nám se daří.

3.3.1.1. Cíl 1: Podpora různých forem předcházení odpadu

Obec bude nadále podporovat akce typu SWAP oblečení, či Zahrádkářský SWAP, které organizují členky spolku Ratměřice-Nám se daří v komunitním prostoru Re-Bejvák. Zdarma bude poskytovat tento prostor také pro celoroční bazar oblečení.

Vedle toho se zaměří na celoroční sběr velkoobjemového odpadu a elektroodpadu s cílem rozřídění tohoto materiálu a nabídnutí občanům pro jeho další využití. Pro tyto účely bude vyhrazeno místo na budovaném sběrném dvoře.

V rámci meziobecní spolupráce se obec zapojí do přípravy budování regionálního Re-use centra ve Voticích.

Ve společném projektu Mikroregionu Voticko budou pořízeny vratné plastové kelímky a budou důsledně používány na společenských, kulturních a sportovních akcích v obci. (*#votickoneplytva*)

Indikátor dosažení:

- ✓ Pravidelná organizace akcí na výměnu a druhé použití věcí
- ✓ Vybudovaný prostor pro celoroční odkládání velkoobjemového odpadu a elektroodpadu
- ✓ Podpora vzniku regionálního Re-use centra
- ✓ Nákup 1 000 vratných plastových kelímků na nápoje

3.3.1.2. Cíl 2: Efektivní systém komunitního kompostování

Obec se zaměří na znovu zprovoznění komunitní kompostárny. Bude vytvořen nový prostor pro její umístění v areálu zemědělského družstva, vytvoří se nutné administrativní podklady v podobě procesního modelu a povede se potřebná evidence ukládaného rostlinného odpadu z údržby zeleně, zahrad a domácností z území obce. Účelem bude vytvoření kompostu, který bude používán pro účely obce a zemědělců.

Nevýhodou tohoto systému je fakt, že v tomto režimu předcházení vzniku odpadu nemůže být zpracovaný bioodpad započítán do podílu vyřaditelnosti komunálního odpadu. Proto bude obec v dlouhodobějším horizontu (po r. 2025) usilovat o přechod z režimu komunitní kompostárny do provozování tzv. malého zařízení, které umožní zpracovávat 150 tun bioodpadu ročně.

Indikátor dosažení:

- ✓ Obnovení provozu komunitní kompostárny
- ✓ Vybudování tzv. malého zařízení na zpracování bioodpadu od r. 2025

3.3.2. Priorita 2: Zodpovědná separace odpadu

Obec se vydává na cestu zintenzivnění sběru separovaných odpadů, jak jí ukládá zákon o odpadech. Po vyhodnocení dosavadních kroků se ukazuje, že občané chtějí zodpovědně třídit a snižovat tak množství komunálního odpadu. Vedle obecné snahy snižovat zátěž pro životní prostředí jsou motivováni systémem platby za skutečně vyprodukovaný objem komunálního odpadu. V tomto světle se ale ukazuje, že dosavadní možnost třídění plastů a papíru v kontejnerech 1 100 litrů je nevhodná a neperspektivní. Obec musí neustále navyšovat počet kontejnerů, zvyšovat počet svozů, řešit přeplněné kontejnery a nepořádek kolem nich, ale leckdy také reagovat na výtky svozové firmy, že obsahují jiný než určený druh separovaného odpadu. Cílem je proto nahradit anonymní systém a další převedení zodpovědnosti na samotné občany.

3.3.2.1. Cíl 1: Door to door systém sběru plastů a papíru

V rámci společného projektu Mikroregionu Voticko (*#votickotridi*) obec požádala o finanční podporu nákupu 240 litrových popelnic na plasty a papír, které budou distribuovány do každé nemovitosti v obci. Zajímavostí je, že z 15-ti obcí svazků obcí se tomuto kroku odhodlaly pouze čtyři samosprávy. Popelnice budou očipovány a zařazeny do systému evidence. Změna nastane také v četnosti svozu. Předpokladem je, že svoz plastů nahradí jednou za měsíc svoz komunálního odpadu (ten se tak bude

voztit pouze jedenkrát za týden) a do systému přibude také individuální svoz papíru s frekvencí jedenkrát za dva měsíce.

Indikátor dosažení:

- ✓ Pořízení 150 popelnic 240 l na plasty a 150 popelnic 240 l na papír
- ✓ Zavedení systému door to door svozu těchto komodit

3.3.2.2. Cíl 2: Sběrné místo

Obec Ratměřice již má vytipovanou lokalitu na realizaci sběrného místa na okraji zemědělského areálu na místě bývalého chovu selat. Jedná z majitelů o odkupu této nevyužívané a zanedbané budovy, aby mohla vybudovat prostor pro odkládání odpadu od občanů a jeho dalšího použití.

V rámci zmiňovaného projektu Mikroregionu Voticko pořídí také velkokapacitní kontejnery na velkoobjemný odpad, železo a elektroodpad, které budou umístěny právě na sběrném místě. Zároveň zde bude možné shromažďovat stavební odpad vhodný po vyřídění a drcení k dalšímu použití v obci.

Indikátor dosažení:

- ✓ Nákup 5 velkokapacitních kontejnerů na sběr velkoobjemného odpadu, železa a elektroodpadu
- ✓ Vybudování sběrného místa na místě brownfieldu na okraji zemědělského areálu

3.3.2.3. Cíl 3: Oddělení popela ze systému sběru a svozu komunálního odpadu

Zkušenosti z evidence skutečně vyvezeného objemu odpadu ukazuje, že zásadní proměnou v množství odpadu je výskyt popela z lokálních topenišť. Obec Ratměřice je plynofikovaná, ale přesto existuje velká podíl domácností, které mají kotel na tuhá paliva. Cílem je oddělit popel ze systému svozu komunálního odpadu, aby bylo eliminováno jeho množství a mohlo docházet k jeho dalšímu materiálovému využití. O možnostech změnit zaběhnutý systém začíná obec jednat se svozovou firmou a hledá tak nejefektivnější a nejekonomičtější cestu k vyřešení tohoto problému, který zásadním způsobem ovlivňuje proměnu odpadového hospodaření obce k ideálu Zero Waste.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SMART Česko

S M Ő
SVAZ MĚST A OBCÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Indikátor dosažení:

- ✓ Zavedení samostatného sběru a svozu popela

4. Seznam zkratk a definic

Zkratky

SMART: akronym používaný pro spojení slov „Sustainability, Mobility, Affordability, Resilience and Technology“.

ČEZ Distribuce a.s.: Zákaznický portál

ELTODO a.s.: Společnost, která zajišťuje provoz, údržbu a investice VO v majetku města Votice

Tepl Votice s.r.o.: Výrobce a dodavatel tepla

EFEKT: dotační program administrovaný MPO na podporu úspor energie

EPC: Energy Performance Contracting, tj. poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem, což je způsob realizace a obvykle také financování energeticky úsporných projektů

ESCO: Energy Services Company, tj. poskytovatel energetických služeb se zaměřením na realizaci projektů EPC

MPO: Ministerstvo průmyslu a obchodu, tj. ústřední státní instituce pro oblast průmyslu a obchodu, tedy také energetiky

OPŽP: Operační program Životního prostředí, tj. dotační program se zdrojem prostředků z Evropské Unie

OZE: obnovitelné zdroje energie, tj. například fotovoltaické elektrárny, větrné energetické parky, biomasové zdroje tepla apod.

SEK: Státní energetická koncepce, tj. koncepční a strategický dokument pro oblast energetiky vydaný v roce 2015

SFŽP: Státní fond životního prostředí, tj. ústřední instituce spravující dotační prostředky na podporu kvality životního prostředí

SZT: soustava zásobování teplem, tj. energetický zdroj pro výrobu tepla spojený s distribuční sítí pro tepelnou energii

VO: systém veřejného osvětlení

OZP: osoby zdravotně postižené

KO: komunální odpad

OH: odpadové hospodářství

ORP: obec s rozšířenou působností

TKO: tuhý komunální odpad SEPAR - separované komunální odpady (jedná se o odpady druhu papír (20 01 01), sklo (20 01 02, ev. 15 01 07) a plast (20 01 39))

Definice

Energy Performance Contracting: poskytování energetických služeb se zaručeným výsledkem, což je způsob realizace a obvykle také financování energeticky úsporných projektů

Energy Services Company: poskytovatel energetických služeb se zaměřením na realizaci projektů EPC

Komunální energetika: lokální energetika řešená na území města nebo obce

Komunitní energetika: energetika řešená v rámci určité komunity, která je založená za účelem optimalizace dodávek a spotřeby energie pro členy dané komunity

Modrozelená infrastruktura: Modro-zelená infrastruktura či jen zelená infrastruktura je síť prvků budovaných v harmonii s přírodou nejčastěji ve městech pro řešení urbanistických a klimatických problémů spadající pod urbánní ekologii (více [zde](#)).

5. Relevantní zdroje informací

- Plán rozvoje obce Ratměřice 2019 – 2028
- Analýza potenciálu rekonstrukce VO v obci Ratměřice
- Analýza zranitelnosti obce Ratměřice z r. 2017
- Dotazník KFC (Klima Fit Community/Klimaticky příznivá obec) z r. 2022
- Demografická studie území obce Ratměřice z r. 2015
- Analýza a drobné strategické návrhy v oblasti odpadového hospodářství pro obce Ratměřice
- Rozbor směšného komunálního odpadu obce Ratměřice
- Analýza potenciálu produkce odpadů a materiálových toků v zájmové oblasti (Předcházení vzniku odpadů v Mikroregionu Voticko)
- Společná návrhová opatření v OH pro Mikroregion Voticko
- Energetické posouzení záměru výstavby FVE na budově OÚ a MŠ Ratměřice
- Komunitní plán sociálních služeb ORP Votice
- Účet sociálních služeb
- Minimální síť sociálních služeb
- Územní studie krajiny ORP Votice
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje 2021-2027 MAS Voticko
- Metodika SMART